

Mintha lehetne...

Anton Molnár festőművész Egyszerre minden című tárlata Vigadó Galériában

Többnyire megszoktuk, hogy a képzőművészet körében alkotó művészek gyakorlata egy vagy alig néhány technika, műfaj alkalmazására korlátozódik, s maguk a létrehozott alkotások is jobbra arra irányulnak, hogy valamilyen karakteres egységet sugározzanak. Ilyenkor nem iskolás elköteleződésről van szó valamilyen ábrázolási, megformálási mód, a modernitás által felvetett izmuskavalkád valamelyike iránt, inkább arról, hogy a képviselt stílus beazonosíthatóvá teszi a művet, az alkotót. Hogy ráismerhetünk. Anton Molnár, a magyar származású, de mintegy három évtizede külföldön élő festő- és fotóművész tárlata kikerüli az ilyen irányú várakozást.

Anton Molnár Párizsban él, s ez kellő, de nem elégséges feltétele annak, hogy a nagyvilág, vagy legalább is a képzőművészet iránt érdeklődő tudjon róla, ismerje művészetét. Számára minden (lehet) téma, de hogy festészetté lehessen – ehhez elengedhetetlen a tehetség, a rátermettség, s főként a szem, amely köznapis és szeretett tárgyakban, látványokban egyaránt képes felfedezni a festői lehetőséget: találékonyan gazdálkodni, bánni a művész kezébe kerülő anyaggal, elsősorban a festékekkel, mellette a képfelületen megnyitott térrel, amely mindig valamilyen időiségbe zárul, érzéki hatás kiváltója.

Anton Molnárnak nincs egyetlen témája, egyetlen kifejezési formája, rendre visszatérő stílusa, így sok közül válogat: témát és eljárásmodot, ahogyan azt találja. Noha nyilvánvalóan képes arra, hogy azonos irányban tartson egy-egy ciklusként is felfogható műcsoportot. Művészete, domináns módon festészete mégsem köteleződött el kizárólagosan. Ha mégis, akkor leginkább saját megélt korszakával, annak életérzésével és sajátos hangulataival, ám mindezek háttérében az európai művészettörténeti múlttal is, amit befogad és megszűr, hogy sajátta tegye alkotásaiban.

A kiállításcím épp e személyes vonatkozásra utal. Anton Molnár *Egyszerre minden* című tárlata a Vigadó Galériában a művészi lehetőségeknek olyan zavarba ejtő, meghökkentő sokféleségét tárja elénk, amelyet csaknem lehetetlen számba venni. A korai tanulmányrajzok, grafikák, festett portrék, fotórealista alkotások és a pop art világát idéző művek, applikált-mixelt tárgydobozok és gesztusfestészeti megnyilvánulások kerülnek egymás társaságába – a klasszikusan komponált művek fröcsköléssel, elidegenítő effektek alkalmazásával felülírva, gyakran a monumentalitás igényével párosulva.

Ennek következtében a rendezés kényszerű: az egyetlen tér egymástól elhatárolt, de egymásra is nyitott kiállítószobákra szabdalódik, amelyekben témafalak jelennek meg a különböző műtípusok számára. Ugyanis képtelenség lett volna egyetlen térben egymásra szabadítani, egymással szembe vagy egymás mellé helyezni a színekben gyakran tobzódó sokféleséget, vagy éppen a monokróm festészet irányába tartó műveket: mert jó eséllyel inkább dolgoztak volna egymás hatásának kioltásán, mintsem megerősítésén.

Az igény, a vágy természetes, noha lehetetlen: hogy az alkotó beavasson mindabba, amivel az elmúlt évtizedekben foglalkozott. Noha szeretne mindent és egyszerre megmutatni, a tárlat inkább az egyes művekben nyer értelmét, nyújt alkalmat az elismerésre. A nem túl nagyszámú és egymástól távol eső alkotói elképzelések nyomán létrehozott műegyüttes a rendezettség különböző állapotaiban jelenik meg. E sajátos berendezés révén a művek néhol szertelen műtermi hangulatot árasztanak, ahol izzanak az alkotóenergiák, a sokféleség iránti vágy, mellettük higgadtabb rendben felnagyított portrék sorakoznak, a gyermekkor emblematisztikus játékszerei hiperrealista stílusban, megjelenített gesztusok és életérzések: egy korszak személyesen megélt bejárata.

Anton Molnár olyan alkotó, aki kiválóan beszél a grafika, a festészet nyelvét, ám nem elégszik meg e rendkívüli képesség tiszta, stílustartó gyakorlásával, hanem bennük olyan nyelvjárásokat hoz létre, amelyek részben az alkotóból magából fakadnak, de éppannyira aktuális művészeti közegéből.

A stílegylet elmarad, helyén különböző stílusok színes festői képviselője jelenik meg – kétségtelenül magas színvonalon – , amelyek az alkotó személyes életútját, érdeklődésének irányait és bennük megnyíló élményeit éppen úgy lekövetik, mint korát, amelyben művészeknek adatik lennie.

Megválaszolhatatlannak tűnő kérdés, hogy miként járhatott volna el jobban-helyesebben részint az alkotó eddigi életműve létrehozása során, másrészt a tárlatlátogató: ha Anton Molnár alkotóenergiáit igyekezett volna összefogni, egységesebbé zárni, egy irányba terelni, vagy úgy, miként e tárlat mutatja a maga „egyszerre mindent” akarásával: széttekintve és magába oltva mindazt, amit a művészettörténeti múlt és saját kora kifejezési formaként, stílusként magával hozott – nemritkán a művészetipar szolgálatában. Tárlata azt a releváns kérdést is felveti, hogy vajon az alkotó ember számára létezik-e út, s nyomatékosan visszaút a művészetipar világából a művészethez. Vagy ha nem is visszaút, de valamiféle út a kettő között. Anton Molnár tárlata azt látszik igazolni, hogy lehetséges ennek és annak is egyszerre szolgálni. De mi lett, lehetett volna, ha... – minden nemzetközi hírnév ellenére. Mintha lehetne: egyszerre mindent megmutatni.

Balázs Sándor